WKN rapport 2013:8

PARKVEIEN 27 - OMSORGSBOLIGER, RYGGE KOMMUNE

KARTLEGGING AV NATURTYPER OG KONSEKVENSVURDERING AV TILTAKET

9. OKTOBER 2013

Rapport 2013:8

Utførende institusjon: Wergeland Krog Naturkart	**Kontaktperson:** Ola Wergeland Krog	
Oppdragsgiver: Rygge kommune	**Kontaktperson:** André Øraas	**Dato:** 9. oktober 2013

Referanse: Wergeland Krog, O.M. 2013. Parkveien 27 – omsorgsboliger. Rygge kommune. Kartlegging av naturtyper og konsekvensvurdering av tiltaket. *Wergeland Krog Naturkart Rapport* 2013-8: 10 s.

Referat:

Wergeland Krog Naturkart har på oppdrag for Rygge kommune, ved eiendomssjef André Øraas, gjort en kartlegging av mulig forekomst naturtyper, sjeldne arter eller naturforekomster i planområdet for en prosjektert utbygging av 7 omsorgsboliger samt bevaring av 13 registrerte gravhauger i Parkveien 27 i Rygge kommune, Østfold.

Planområdet avgrenses av Ryggeveien mot sør, Parkveien mot nord og øst og mot vest grenser planområdet til bebyggelse med eneboliger. Med unntak for det bebygde arealet i nordøst består hele planområdet av skog. Terrenget er relativt flatt i nord og fra skogholt heller det mot sør og sørvest. Planområdet har automatisk fredete kulturminner, et felt med 13 gravhauger. Det er foretatt en Arkeologisk registrering av området i tidsrommet april-august 2012, som ikke har avdekket ytterlige automatisk fredede kulturminner. Ca. 30 høyvokste og til dels grove furuer dominerer. Den største furua her en omkrets i brysthøyde på ca. 2 m. Videre finnes det noen store bjørketrær, både dunbjørk og hengebjørk, i nordøst står det et par store grantrær, noen store seljer hvorav den største er ca. 130 cm i omkrets, samt noen halvstore spisslønn med omkrets ca 90 cm. Foryngelsen i tresjiktet består av et stort oppslag av ungplanter av ask og spisslønn. Stedvis forekomst av villvin som klatrer i krattskogen.

Feltsjiktet er meget sparsomt og preget av tørr morenejord, stort strøfall fra furuene samt dårlig lystilgang. Småplanter av ask og spisslønn dominerer også her. Stedvis vokser det noe vanlige arter som brennesle, kratthumleblom, liljekonvall og gjøksyre.

Det ble ikke registrert noen sjeldne arter og den eneste rødlistearten som ble registrert var ask (NT), som stedvis var dominerende art i både felt- og busksjikt.

Det planlagte tiltaket vurderes til ikke å han noen negativ effekt for biomangfoldet. Dersom tiltaket medfører at gravfeltet og arealene ned mot Ryggeveien vil få oppgradert status som ekstensiv hage/nærnatur for omsorgsboligene vil dette kunne være til fordel for gravfeltet som kulturminne og trolig også for artsmangfoldet i området.

Det bør settes i verk tiltak for å fjerne den innførte arten kanadagullris som har en kraftig bestand innenfor planområdet.

4 emneord:

Parkveien 27

Rygge

Naturtypekartlegging

Biomangfold

INNHOLD

1 INNLEDNING 5

2 UTBYGGINGSPLANENE 6

3 METODE 7

4 BESKRIVELSE AV PLANOMRÅDET 8

4.1 Kulturminner 8

5 REGISTRERINGER 9

5.1 Kjente registreringer 9

5.2 Feltarbeid og nye registreringer 9

5.3 Viltområder 9

6 VURDERING AV TILTAKET 10

7 AVBØTENDE TILTAK 10

8 REFERANSER 10

8.1 Litteratur 10

1 INNLEDNING

Wergeland Krog Naturkart har på oppdrag for Rygge kommune, via eiendomssjef André Øraas, gjort en kartlegging av naturtyper og naturmiljø i forbindelse med prosjektering av 7 omsorgsboliger samt bevaring av 13 registrerte gravhauger i Parkveien 27 i Rygge kommune.

Planområdet avgrenses av Ryggeveien mot sør, Parkveien mot nord og øst og mot vest grenser planområdet til bebyggelse med eneboliger. Vegetasjonen er i hovedsak skog med unntak av nordøstre del som er bebygd. Terrenget er relativt flatt i nord og fra skogholt heller det mot sør og sørvest. Planområdet har automatisk fredete kulturminner, et felt med 13 gravhauger. Det er foretatt en Arkeologisk registrering av området i tidsrommet april-august 2012, som ikke har avdekket ytterlige automatisk fredede kulturminner.

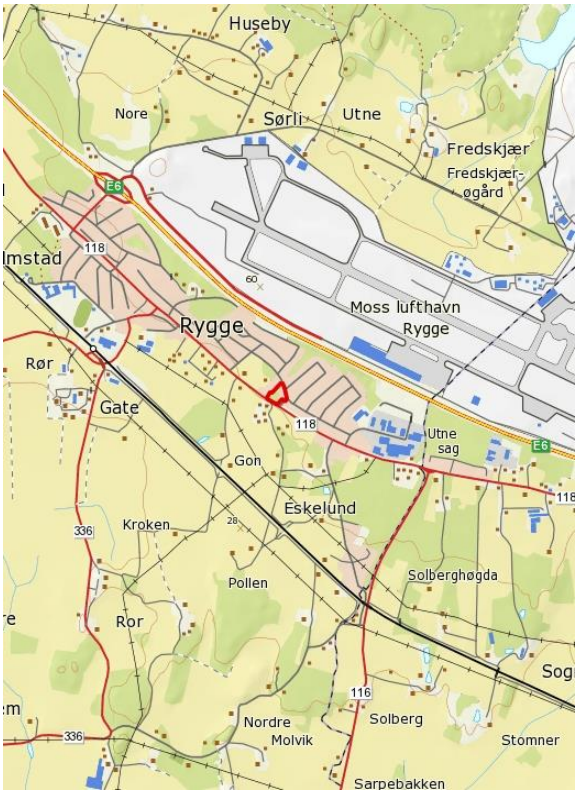

Fig. 1. Oversikt over planområdets beliggenhet øst for Halmstad og sør for Moss lufthavn Rygge i Rygge kommune. Planområdet er markert med tykk rød strek midt i bildet.

Bevaring av naturmiljø og biologisk mangfold er både lokalt og globalt en stor utfordring. Mange arter viser en urovekkende bestandsnedgang og menneskelig påvirkning har i økende grad vært med på å bestemme denne negative utviklingen. De viktigste årsakene til tap av biologisk mangfold er at leveområdene forandres som en følge av endret arealbruk samt at leveområdene stykkes opp (fragmenteres). Regjeringens miljøvernpolitikk forplikter Norge og sektormyndighetene til å forvalte biologisk mangfold slik at arter, som naturlig finnes i Norge, skal sikres i levedyktige bestander. Ved å kartlegge og forvalte arealene ut fra kunnskap om artenes forekomst og krav til leveområder, kan en i størst mulig grad sikre biomangfoldet. Utover det nasjonale regelverket, samt det moralske ansvaret for å sikre livsgrunnlaget til kommende generasjoner, har vi en rekke internasjonale avtaler som pålegger og forplikter Norge til å ta vare på det biologiske mangfoldet. Rygge kommune er ansvarlig myndighet etter bestemmelsene, og planen er planlagt utført som en detaljregulering (jf. §12-2 PBL).

Kartleggingen vil danne en viktig del av grunnlaget for detaljreguleringen av området. Dette er i samsvar med generelle krav som Naturmangfoldlova stiller for å sikre at det biologiske mangfoldet blir tatt vare på gjennom bærekraftig bruk og vern. Loven inneholder flere viktige prinsipper, bl.a. om at "*offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet*" (§8).

Denne rapporten har som formål å tilfredsstille lovfestede krav til kunnskap om hvilke konsekvenser prosjektet vil ha for det biologiske mangfoldet.

2 UTBYGGINGSPLANENE

Rygge kommune planlegger å legge til rette for utbygging av omsorgsboliger og samtidig bevare 13 registrerte gravhauger på planområdet. Utbyggingsplanen består av en prosjektering av 7 omsorgsboliger samt bevaring av 13 registrerte gravhauger i Parkveien 27 i Rygge kommune. Situasjonsplanen er vist i figur 2 nedenfor.

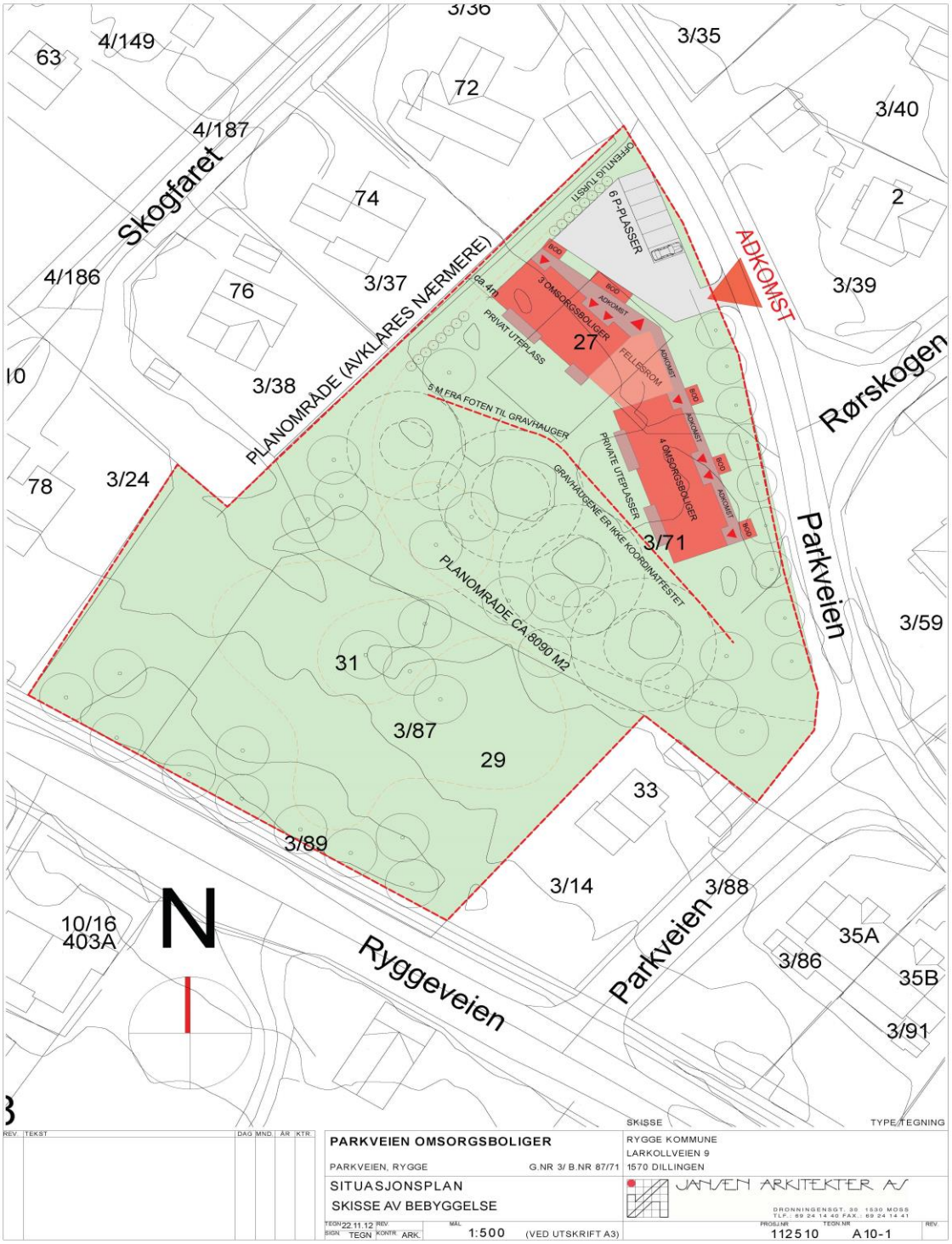

Fig. 2. Planområdets avgrensning vist med rød skravur.

Ut ifra de foreliggende data er det vurdert at området har kapasitet til 7 boenheter og fellesrom/sentral. Endelig plassering, antall boenheter og størrelse på bebygde arealer kan ikke avklares før det foreligger en nøyaktig innmåling av de 13 gravhaugene, med tilhørende hensynssoner som er registrert på planområdet. Adkomsten til anlegget og 6 parkeringsplasser er planlagt i nord. Bebyggelsen planlegges delvis parallelt med Parkveien. Plasseringen av bebyggelsen skjermer mot Ryggeveien.

Fig. 3 En sti går gjennom området og benyttes som snarvei fra boligfeltet og ned til Ryggeveien. Foto: Ola Wergeland Krog.

3 METODE

Metodikken for kartleggingen bygger hovedsakelig på følgende håndbøker fra Direktoratet for naturforvaltning:

- Viltkartlegging: DN-håndbok 11-1996, revidert internettversjon 2000 (Direktoratet for naturforvaltning 1996)
- Direktoratet for naturforvaltning 2007. Kartlegging av naturtyper. Verdisetting av biologisk mangfold. DN-håndbok 13, 2. utgave 2006, revidert 2007: 1-258 + vedlegg.

Andre viktige kilder som kartleggingen bygger på er «Norsk Rødliste 2010» (Kålås m.fl. (red.) 2010), rapporten «Truete vegetasjonstyper i Norge» (Fremstad & Moen (red.) 2001) samt rapporten «*Norsk rødliste for naturtyper 2011*» (Lindgaard og Henriksen (red.) 2011).

Innsamlingen av opplysninger om biologisk mangfold har foregått ved:

- Feltarbeid
- Litteraturgjennomgang

- Søk i offentlige databaser (Naturbase, Artskart mfl.)
- Studier av kart (N5/N50) og flyfoto
- Kontakt med fagfolk og enkeltpersoner med naturfaglig kunnskap om området

Kartleggingen av planområdet ble gjennomført ved en kombinasjon av innsamling av kjent kunnskap om området samt feltregistreringer.

De viktigste kilder for kunnskap om naturkvaliteter i et planområde er vanligvis å finne i DN´s Naturbase (Direktoratet for naturforvaltning 2013) samt i Artsdatabankens nettjeneste Artskart (Artsdatabanken 2013).

4 BESKRIVELSE AV PLANOMRÅDET

Planområdet består av et lite skogområde på ca. 6 daa som inneholder 13 registrerte gravhauger, hvorav 6 hauger er tilnærmet urørte. Det er foretatt en Arkeologisk registrering av området i tidsrommet april-august 2012, som ikke har avdekket ytterlige automatisk fredete kulturminner. En NØ-SV-orientert sti går gjennom feltet (figur 3).

Haugene er relativt klart markert, men gravfeltet er skjemmet av at nabolaget benytter feltet som avfallsplass for hageavfall og jord- og steinmasser. Nordøst i planområdet ligger det i dag et industrilokale med tilhørende parkeringsplass omkring. Planområdets totalareal er på ca. 8 daa. Planområdet avgrenses av Ryggeveien mot sør og Parkveien mot nord og øst. Mot vest grenser det til bebyggelse. Vegetasjonen er i hovedsak skog med unntak av nordøstre del som er bebygd. Terrenget er relativt flatt i nord og fra skogholt heller det mot sør og sørvest. I sør mellom feltet og Ryggeveien har det vært et lite grustak.

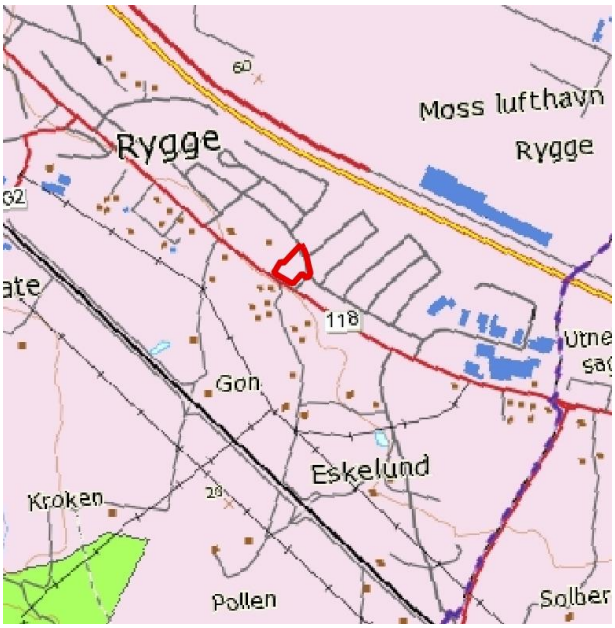

Fig. 4. Geologisk kart over området viser at hele planområdet består av harde bergarter som øyegneis, granitt eller foliert granitt (rosa farge). Planområdet vises med tykk rød strek midt i kartet. Kilde: www.ngu.no

Geologien i området er en del av det østnorske grunnfjellsområdet med harde bergarter som øyegneis, granitt og foliert granitt (figur 4). Vegetasjonen domineres furuskog med stort oppslag av edelløvtrær med ask som dominerende art.

Av tekniske installasjoner i området, utover den nedlagte butikken i nordøst og tilhørende gjerde mot gravfeltet, er det gravd en hovedvannledning gjennom gravfeltet med to tilhørende kummer i markhøyde.

4.1 Kulturminner

Følgende sammenfatning av informasjon om gravfeltet er hentet fra Riksantikvarens database Askeladden (https://askeladden.ra.no/askeladden/):

Sammenfattet består gravfeltet av 13 rundhauger som varierer i omkrets fra ca. 7 meter til over 13 meter i diameter (jf. figur 4). Gravfeltet strekker seg fra nordvest mot sørøst. Terrenget heller svakt fra nord mot sør. Gravfeltet er med andre ord anlagt i en delvis

sørvendt skråning. I området mellom de sørligste haugene og Ryggeveien er det et eldre grusuttak, som kan ha fjernet gravhauger. Høyst sannsynlig har i hvert fall gravhaug 8 blitt skadet av denne aktiviteten. Haug 7 og 12 er uanselige i terrenget, men haugene ser urørte ut. Haug 1, 6, 8 og 13 er skadet av nyere tids forstyrrelser, noe som gjør at omkrets og høyde i stor grad ikke kan dokumenteres med stor sikkerhet. De andre haugene fremtrer tydeligere i terrenget. Haugene er ikke markert med fotkjede eller fotgrøft. De består i stor grad av sand eller grus som i liten grad inneholder større steiner. Det er i hvert fall ikke synlige steiner i haugenes overflate, men det er mulig at haugene er mer steinblandet inn mot midten. Romertids (ca. 0-400 e.Kr.) hauger er for eksempel ofte bygd med en jordkappe over en kjernerøys, noe som også kan være tilfelle her.

5 REGISTRERINGER

5.1 Kjente registreringer

Wergeland Krog Naturkart gjennomførte på slutten av 1990-tallet en kartlegging av biologisk mangfold og vilt i Moss, Rygge og Råde kommuner (Wergeland Krog 2001). Dette arbeidet var en gjennomgang av eksisterende kunnskap om biologisk mangfold, vilt og viltområder i kommunene. Disse dataene er overført til DNs Naturbase, men der foreligger det pr oktober 2013 ingen registreringer fra planområdet. I Artskart ligger det heller ingen opplysninger om områder som bør vurderes i forhold til dette prosjektet. Artsdatabanken inneholder pr oktober 2013 ingen viktige artsfunn fra området

5.2 Feltarbeid og nye registreringer

Befaringen ble gjennomført den 14. september 2013. Været ved kartleggingen var skyet oppholdsvær.

Med unntak for det bebygde arealet i nordøst består hele planområdet av skog. Ca. 30 høyvokste og til dels grove furuer dominerer. Den største furua her en omkrets i brysthøyde på ca. 2 m. Videre finnes det noen store bjørketrær, både dunbjørk og hengebjørk, i nordøst står det et par store grantrær, noen store seljer hvorav den største er ca. 130 cm i omkrets, samt noen halvstore spisslønn med omkrets ca. 90 cm. Foryngelsen i tresjiktet består av et stort oppslag av ungplanter av ask og spisslønn. Stedvis forekomst av villvin som klatrer i krattskogen.

Feltsjiktet er meget sparsomt og preget av tørr morenejord, stort strøfall fra furuene samt dårlig lystilgang. Småplanter av ask (NT) og spisslønn dominerer også her. Stedvis vokser det noe vanlige arter som brennesle, kratthumleblom, liljekonvall og gjøksyre.

Deler av planområdet er sterkt preget av å bli benyttet som avfallsplass for hageavfall og dumpeplass for uønskede jord- og steinmasser. Utover at dette er både skjemmende og ødeleggende for det fredede gravfeltet, er det også uheldig for artsmangfoldet i området ved at marken tildekkes og at det tilføres frø og planter fra hagene omkring som ikke naturlig hører hjemme i området.

Av innførte arter ble det observert store mengder kanadagullris omkring industribygget og i øst langs Parkveien.

5.3 Viltområder

Det er ikke kjent at området har betydning for noen spesielle viltarter og denne lille skogteigen er trolig for liten, og det er for mye ferdsel gjennom her, til at den er et fristed for bakkelevende arter i kulturlandskapet som f.eks. rådyr og rev. Men med sine mange og store trær vil området først og fremst ha betydning som skjul og hekkeområde for typiske fuglearter i kulturlandskapet.

6 VURDERING AV TILTAKET

Slik utbyggingsplanene foreligger pr i dag (fig. 2) er det ikke sannsynlig, i alle fall ikke anleggsteknisk nødvendig, at tiltaket vil medføre noen fysisk skade på de registrerte naturkvalitetene. Dersom tiltaket medfører at gravfeltet og arealene ned mot Ryggeveien vil få oppgradert status som ekstensiv hage/nærnatur for omsorgsboligene vil dette kunne være til fordel for gravfeltet som kulturminne og trolig også for artsmangfoldet i området.

7 AVBØTENDE TILTAK

Ved en eventuell opprydding i området, samt tynning av skogen på gravfeltet slik at lysforholdene blir bedre i feltsjiktet, bør det legges vekt på å fjerne all forekomst av kanadagullris i området samt i grøftekanten langs Parkveien. Kanadagullris er en innført art som har vist seg å kunne ta fullstendig overhånd og kvele all annen vegetasjon i feltsjiktet.

8 REFERANSER

8.1 Litteratur

Artsdatabanken 2013. *Artskart*. http://artskart.artsdatabanken.no/

Direktoratet for naturforvaltning, 1996. Viltkartlegging. *DN-håndbok 11* (revidert internettversjon i 2000). 1-60 + 4 vedlegg.

Direktoratet for naturforvaltning 2007. Kartlegging av naturtyper. Verdisetting av biologisk mangfold. *DN-håndbok* 13, 2. utgave 2007: 1-258 + vedlegg.

Direktoratet for naturforvaltning 2013. Naturbasen. Direktoratet for naturforvaltning. Database for arter og naturtyper. http://geocortex.dirnat.no/silverlightviewer/?Viewer=Naturbase

Kålås, J. A., Viken, Å., Henriksen, S. & Skjelseth, S. (red.) 2010*. Norsk rødliste for arter 2010.* Artsdatabanken, Norway.

Lindgaard, A. og Henriksen, S. (red.) 2011. *Norsk rødliste for naturtyper 2011*. Artsdatabanken, Trondheim.

Wergeland Krog, O.M. 2001*. Biologisk mangfold i Moss, Rygge og Råde. Del II - status.* Wergeland Krog Naturkart, Landbrukskontoret i Moss, Rygge og Råde samt Fylkesmannen i Østfold. 186s.